

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100443

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степанкевич Наталія Сергіївна

2. Stepankevych Nataliia S.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 072

Назва наукової спеціальності: Управління та адміністрування. Фінанси, банківська справа та страхування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-12-2021

Спеціальність за освітою: Фінанси і кредит

Місце роботи здобувача: Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

Код за ЄДРПОУ: 23395900

Місцезнаходження: бульвар Дружби Народів, буд. 38, м. Київ, 01014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство економіки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 41.055.007

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, буд. 8, м. Одеса, Одеська обл., 65062, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

Код за ЄДРПОУ: 23395900

Місцезнаходження: бульвар Дружби Народів, буд. 38, м. Київ, 01014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство економіки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 82.13.25, 06.73.35

Тема дисертації:

1. Формування та розвиток інфраструктури фондового ринку України.
2. Formation and development of the stock market infrastructure of Ukraine.

Реферат:

1. У дисертації представлено вирішення важливого науково-практичного завдання – обґрунтування теоретичних засад та розробка науково-практичних рекомендацій щодо формування та розвитку інфраструктури фондового ринку в умовах глобалізаційних перетворень. На основі аналізу підходів зарубіжних та вітчизняних науковців до характеристики фондового ринку, його інфраструктури та їх комплексного поєднання, у дисертації запропоновано визначення економічної сутності поняття «інфраструктура фондового ринку». З метою підвищення ефективності взаємодії між суб'єктами фондового ринку та зростання загального рівня конкуренції між ними обґрунтовано теоретико-методичні засади формування системи взаємозв'язків між елементами інфраструктури фондового ринку. У дисертації удосконалено підходи до впровадження заходів державного регулювання та побудови дієвої системи саморегулювання інфраструктури фондового ринку шляхом модернізації інструментів алокації фінансових ресурсів, забезпечення їх ефективного розподілу та перерозподілу через полегшення обігу фінансових

активів та імплементації норм європейського законодавства в національну систему державного управління фондовим ринком, що сприятиме залученню додаткових фінансових ресурсів в економічну систему та забезпеченню стабільного економічного зростання в країні. Разом з тим визначено, що вплив держави на функціонування інфраструктури фондового ринку має бути опосередкованим та головним чином нівелювати наслідки негативних коливань економічної кон'юнктури на міжнародних ринках капіталів. У роботі охарактеризовано практику функціонування фінансових інститутів та діяльності організаторів торгівлі на фондовому ринку. Доведено, що ефективність функціонування фінансових інститутів фондового ринку є важливим показником, що визначає напрями використання залучених в економіку країни фінансових ресурсів інвесторів, що направлені на економічне зростання та розширене відтворення. Доведено значимість надання послуг фінансовими інститутами на вітчизняному фондовому ринку, разом з тим відзначено необхідність імплементації європейських та міжнародних правових механізмів його регулювання з метою мінімізації негативних наслідків коливань на фінансових ринках. У дисертації обґрунтовано положення щодо формування домінуючих факторів впливу на систему депозитарного забезпечення функціонування фондового ринку, що враховують фундаментальні характеристики середовища ведення бізнесу, необхідність підвищення правової упорядкованості та транспарентності відносин, ефективності здійснення депозитарної діяльності, що дозволить створити сприятливі умови для побудови ефективних правовідносин між всіма учасниками депозитарної системи та посилити гарантії безпеки інвестиційної діяльності в економіці України. Здійснено оцінку ролі та значення розрахунково-клірингової діяльності в процесі укладання угод на фондовому ринку. Охарактеризовано особливості проведення клірингу в сучасних умовах та виокремлено перспективні напрями удосконалення процесів на фондовому ринку. Визначено особливості регулювання біржової діяльності на фондовому ринку України та узагальнено механізми забезпечення її збалансованого розвитку. Враховуючи трансформацію економіки України та її інтеграцію в Європейський Союз систематизовано та удосконалено підходи до регулювання біржової діяльності на основі врахування зміни темпів реального валового внутрішнього продукту, економічної циклічності, інфляції, валютного курсу та попиту і пропозиції на фінансові ресурси на міжнародних ринках капіталів. У дисертації обґрунтовано прикладні положення щодо напрямів вдосконалення функціонування інфраструктури фондового ринку через використання внутрішніх резервів росту та адаптації досвіду країн з розвинутою та транзитивною економікою, лібералізацію процесів управління, застосування сучасних інформаційних систем та технологій, що дозволить підвищити ефективність використання економічних, технічних, нормативно-правових інструментів та досягнути довгострокового позитивного ефекту функціонування фондового ринку. Узагальнено та систематизовано підходи до функціонування інфраструктури фондового ринку як каталізатора швидкості руху грошей, капіталу, інформації та інновацій на фондовому ринку в умовах трансформаційних перетворень, що сприятиме досягненню синергетичного ефекту від взаємодії економічних агентів, держави та фінансових інститутів у середньо- та довгостроковій перспективі. На основі аналізу інфраструктури фондового ринку України обґрунтовано необхідність забезпечення пре- та постторгівельної транспарентності функціонування фондових бірж, що дозволить надати учасникам фондового ринку розширені можливості щодо інформаційного забезпечення їх діяльності. Розкрито перспективні напрями використання інформаційних технологій на фондовому ринку та можливостей щодо розширення переліку інструментів захисту інформації, в тому числі через технологію блокчейн.

2. The study confirmed that the formation of effective economic, regulatory and institutional foundations of the stock market functioning should be based on a clear definition of areas of financial regulation aimed at creating favorable conditions for its development. In such a situation, the issues of ensuring the effective operation of the stock market infrastructure become important. At the same time, improving the effectiveness of its operation requires a comprehensive combination of tools to stimulate, protect, control the activities of subjects of infrastructure support, the appropriate transformation of the financial and economic system of the country, taking into account endogenous and exogenous factors of influence. Based on the analysis of approaches of foreign and domestic scientists to the characteristics of the stock market, its infrastructure and their complex combination, the thesis proposes the definition of the economic essence of the concept of «stock market infrastructure». In

order to increase the efficiency of interaction between stock market participants and increase the overall level of competition between them are grounded the theoretical and methodological principles of forming a system of relationships between elements of the stock market infrastructure, which take into account the institutional architecture of the stock market construction, the level of influence of macroeconomic environment factors, features of financial regulation of economic processes in the country, priority areas of financial globalization. It is determined that the mechanism of state regulation of the stock market is an effective tool for forming internal incentives for the development of the relevant institutional structure and prerequisites for economic growth. Analysis of the dynamics of the main indicators of the domestic stock market functioning shows the need for a systematic approach to the recovery of the domestic stock market, aimed at improving the regulatory functioning of trade organizers and increase the number of joint stock companies. The effectiveness and operability of depository activities creates opportunities to increase the transparency of relations arising in the stock market, improves the system of determining the value of investment resources based on fair and sound approaches. In the dissertation are improved the approaches to the implementation of state regulation measures and building an effective system of self-regulation of stock market infrastructure by modernizing instruments for allocating financial resources, ensuring their efficient distribution and redistribution by facilitating the circulation of financial assets and implementing European legislation in the national stock market management system, which will promote the attraction of additional financial resources to the economic system and ensuring stable economic growth in the country. The paper describes the practice of functioning of financial institutions and the activities of trade organizers in the stock market. It is proved that the efficiency of financial institutions functioning of the stock market is an important indicator that determines the use of financial resources of investors involved in the economy, aimed at economic growth and expanded reproduction. The level of efficiency of financial institutions functioning of stock market is directly influenced by infrastructural factors that determine the type and model of the stock market, which is inherent in the country's economy, the level of influence of infrastructure participants on decision-making, the degree of market competition, information and technological openness, investment attractiveness. The dissertation substantiates the provisions on the formation of dominant factors influencing the depository system of the stock market functioning, taking into account the fundamental characteristics of the business environment, the need to improve legal order and transparency of relations, the effectiveness of depository activities, which will create favorable conditions for effective legal relations between all participants in the depository system and strengthen security guarantees for investment activities in the economy of Ukraine. The dissertation substantiates the applied provisions as to improving the functioning of the stock market infrastructure through the use of internal growth reserves and adaptation of the experience of developed and transition economies, liberalization of management processes, use of modern information systems and technologies which will allow improving the efficiency of usage of economic, technical, regulatory instruments and achieve a long-term positive effect of the stock market functioning.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гарбар Жанна Володимирівна
2. Harbar Zhanna V.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваль Віктор Васильович
2. Koval Viktor V.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рекуненко Ігор Іванович
2. Rekunenko Ihor I.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жердецька Лілія Вікторівна

2. Zherdetska Liliia V.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оніщенко Юлія Ігорівна

2. Onishchenko Julia I.

Кваліфікація: к. е. н., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гончаренко Олена Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гончаренко Олена Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.